

Bezpečná práca na streche

Práca na strechách skrýva veľa nebezpečenstiev a preto, či ide o dlhodobú alebo len o krátkodobú prácu, je dôležité mať bezpečnostné normy na vysokej úrovni. Tento informačný leták poskytuje základné rady týkajúce sa bezpečnosti pri práci na streche ale neobsahuje podrobné usmernenia. Ak by

ste chceli ďalšie poradenstvo odporúčame, aby ste sa spojili s príslušným inšpektorátom práce alebo inštitúciou ešte pred začatím práce.

Bezpečnostné opatrenia pri práci na streche

Je táto práca nevyhnutná?

Najlepší spôsob ako zabrániť pádu zo strechy alebo cez strechu je neísť na ňu. Ak je potrebné vykonať nejakú prácu na streche, je potrebné zvážiť, či sa dá urobiť bez toho, aby sa išlo na strechu alebo, či sa dá zredukovať čas, ktorý sa musí stráviť na streche. Napríklad je možné, že jednotlivé časti strechy sa dajú čiastočne poskladať na zemi, aby sa tak pracovný čas vo výške minimalizoval.

Pred začatím práce

Ešte pred začatím práce by sa malo urobiť posúdenie rizika pre všetky práce na streche. Malo by sa poskytnúť potrebné vybavenie, zaviesť primerané opatrenia a systém práce, zamestnanci by mali dostať jasné pokyny a oboznámenie. Práca na streche, vrátane krátkodobej (v trvaní niekoľkých minút, nie hodín) vyžaduje dôsledné plánovanie na zníženie rizika pre zamestnancov na minimum.

Zabránenie pádu

Mali by sa prijať vhodné opatrenia, ak existuje riziko pádu počas práce na streche, pri výstupe na strechu a zostupe z nej. Prednostne by sa mali prijať kolektívne opatrenia na ochranu proti riziku pádu založené na zisteniach z posúdenia rizika pred ochrannými opatreniami pre jednotlivcov. Každé zabezpečenie na zabránenie pádu (ako je zabezpečenie okraja strechy) by malo byť dostatočne silné na to, aby zabránilo alebo zastavilo pády a zabránilo zraneniam pracovníkov.

Opatrenia na zabránenie pádu by mali byť zavedené skôr, než práca vo výške začne a mali by zotrvať na mieste až do skončenia práce. Počas práce na streche by sa mali vziať do úvahy poveternostné podmienky, pretože ľad, mokro a vietor môžu podstatne zvýšiť riziko pádu ľudí alebo materiálu.

Padajúci materiál

Padajúci materiál môže ohroziť ďalšie osoby. Zo strechy by sa nemalo nič zhadzovať. Urobte nasledovné kroky:

- používajte uzavreté sklzové žľaby na odpad alebo materiál na zem spúšťajte;
- neumožnite, aby sa nazhromaždil materiál, ktorý by mohol spadnúť,

- zabráňte vstupu do nebezpečných priestorov pod strechou alebo v jej blízkosti;
- používajte sklzové žľaby na suť, zábrany na chodníkoch alebo podobné zabezpečenie, ktoré zabraňuje pádu materiálu a zapríčineniu zranenia;
- ak je to možné vyhnite sa vynášaniu veľkých a ťažkých predmetov na strechu;
- zabezpečte, aby sa všetok materiál uskladnil správnym spôsobom, najmä pri veternom počasí.

Školenie

Pracovníci pracujúci na streche potrebujú primerané poznatky, zručnosti a skúsenosti, aby pracovali bezpečne. Potrebujú školenie na to, aby si uvedomili riziká, pochopili vhodný systém práce a aby boli spôsobilí vykonávať ju. Napríklad postaviť ochranu na okraji strechy, obsluhovať mobilné vysokozdvížne plošiny alebo, aby vedeli správne nosiť postroje na zachytenie pádu zo strechy.

Typy striech

Ploché strechy

Práca na plochej streche je vysoko riziková. Zamestnanci môžu spadnúť:

- z okraja dokončenej strechy;
- z okraja strechy, na ktorej sa pracuje
- cez otvory, alebo strešné okná.

Preventívne opatrenia sa vyžadujú počas práce na plochých strechách tam, kde existuje riziko pádu. Ochranné opatrenia sa vyžadujú na okraji strechy, pri otvoroch, na miestach, kde sa vychádza na strechu a tam, kde sú rozbitné strešné okná.

Sedlové strechy

Zo sedlových striech môžu ľudia spadnúť:

- z odkvapu;
- zošmyknutím sa po streche cez odkvap,
- môžu sa prepadnúť dovnútra strechy,
- z konca štítov strechy.

Zabezpečenie okraja strechy musí byť dostatočne pevné, aby zachytilo osobu, ktorá do nej spadne. Zábrana musí byť o to pevnejšia, čím dlhšia a strmšia je plocha strechy. Vysokozdvížne plošiny zabezpečujú bezpečné pracovisko a môžu byť alternatívou k práci priamo na streche. Sú veľmi užitočné najmä na krátkodobé práce a demolačné práce, pri ktorých vznikajú na streche otvory.

Mal by byť zabezpečený bezpečný prístup, výstup na strechu a bezpečné pracovisko. Pretože dosky a fošne nezabezpečujú bezpečnú chôdzu, vyžadujú sa strešné rebríky alebo podobné vybavenie.

Krehké strechy

Krehký materiál je taký, ktorý nemusí zniesť váhu osoby a materiálu, ktorý prenáša. Mnohé časti striech sú alebo sa môžu stať krehkými. Azbestocement, laminát a plastické materiály sa vo všeobecnosti môžu stať postupom času krehkými a kovové

prvky môžu zhrdzavieť. Prvky na nesprávne opravených strechách nemusia mať požadovanú nosnosť. Strechy môžu mať aj krehké oblasti (strešné okná), ktoré nie sú okamžite viditeľné a tie môžu byť dočasne krehké, najmä počas výstavby.

Krehká strecha nie je bezpečným pracoviskom a nemalo by sa na ňu vystupovať bez zavedenia vhodných preventívnych opatrení.

Strechy priemyselných budov

Práca na priemyselných strechách so širokým rozpätím predstavuje riziko pádu:

- z odkvapů,
- cez otvory v čiastočne dokončenej streche,
- cez obkladové dosky
- z hlavného okraja strechy, keď sú na nej nechránené otvory, ktoré sú potrebné;
- z rámu strechy, keď sa vykladá strešná krytina;
- cez krehké alebo dočasne zabezpečené strešné okná a poklapy.

Dobré plánovanie môže podstatne znížiť riziko pri prácach na strechách priemyselných budov. Kľúčové elementy:

- Znížte potrebu presúvania zamestnancov po streche nasledovnými spôsobmi:
 - naplno využite polia medzi nosníkmi na uloženie nákladu,
 - zariadenie, aby bola krytina dodaná podľa potreby na správne miesto a v správny čas;
 - zabezpečte výstupy na strechu tak, aby boli pohodlné.
- Minimalizujte potenciálne pády radšej poskytnutím bezpečného pracoviska, než spoliehaním sa na záchytné zariadenia na zabránenie pádu.

Práca na hotových strechách

Tento typ práce zahŕňa prehliadku, údržbu a čistenie, ako aj prestavbu, výmenu krytiny a rozoberanie strechy. Osoby ako sú čističi, strážnici alebo správcovia budov, ktorí nie sú odborníci, často robia čistenie a prehliadku strechy. Tento druh práce by sa nemal vykonávať bez uskutočnenia primeraného posúdenia rizika, vhodného plánovania, opatrení a dozoru.

Plánovanie práce na starej streche

Práce na starých strechách si vyžadujú dôsledné plánovanie, pretože je potrebné:

- identifikovať krehké časti strechy,
- identifikovať preventívne opatrenia,
- mať kontakt so zákazníkom (ak je to potrebné),
- v niektorých prípadoch vykonať štruktúrovanú obhliadku,
- vykonať posúdenie rizika vo všetkých prípadoch.

Ak plánujete opravu, prestavbu alebo rozoberanie strechy, zvážte, ako sa bude krytina skladať zo strechy a ako sa uloží. Počas rozoberania strechy sa vyžaduje zabezpečenie zábran proti pádu zamestnancov. Pri rozoberaní alebo demolačných prácach je dôležité mať bezpečný systém práce.

Konzultácie

Vyžaduje sa poradiť sa s pracovníkmi. Využitie ich poznatkov pomáha pri identifikácii rizika a pri zavádzaní opatrení. Pred zavedením novej technológie alebo výrobkov sa musí so zamestnancami diskutovať o opatreniach pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Konzultácia pomáha zabezpečiť, že pracovníci sú viazaní používať postupy na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a opatrenia na zlepšenie.

Legislatíva

Kľúčové smernice EÚ týkajúce sa práce na streche:

- smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, zákon č. 330/1996 Z.z.;
- smernica Rady 92/57/EHS z 24. júna 1992 o uplatňovaní minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na dočasných alebo lokalitne sa meniacich staveniskách, nariadenie vlády č.510/2001 Z.z.;
- smernica 2001/45/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/655/EHS o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci, nariadenie vlády č.470/2003 Z.z.

Európske smernice určujú minimálne požiadavky pre zdravie a bezpečnosť a sú premietnuté do legislatívy členských štátov. Národná legislatíva môže požadovať vyššie požiadavky, preto si to overte s príslušným výkonným orgánom /HIP/.

Courtesy of OPPBTP, France

Ďalšie informácie:

Tento informačný leták bol vytvorený na podporu Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci 2004. Ďalší rad informačných letákov a informácií týkajúcich sa stavebníctva je dostupný na <http://ew2004.osha.eu.int>. Tento zdroj informácií sa pravidelne aktualizuje a dopĺňa. Informácie o legislatíve EÚ pre oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci nájdete na: <http://europe.osha.eu.int/legislation/>.